

Bendrosios nuostatos

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2011 m. vasario 21 d.
įsakymu Nr. V-269

VIDURINIO UGDYMO BENDROSIOS PROGRAMOS I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vidurinio ugdymo bendrosios programos (toliau - Bendrosios programos) remiasi ankstesnių metų bendrosiose programose pateiktais ugdymo turinio pagrindais, juos plėtoja ir atliepia naujus, pastaraisiais metais švietimui iškilusius iššūkius - sparčią mūsų šalies socialinio ir ekonominio gyvenimo kaitą ir vis didesnes galimybes įgyvendinti švietimo naujoves.
  2. Bendrųjų programų paskirtis - apibrėžti vidurinio ugdymo turinį, siekiant ugdymo turinio kokybės: ugdymo turinio atitikties besikeičiantiems visuomenės poreikiams; ugdymo pakopų ir sričių dermės; ugdymo turinio prieinamumo ir efektyvumo visoje šalies švietimo sistemoje; ugdymo turinio kaitos nuoseklumo. Ugdymo turinys Bendrosiose programose apibrėžiamas aprašant numatomus mokinių mokymosi pasiekimus, nurodant dalykų turinio apimtį, mokinių pasiekimų lygių požymius ir aptariant svarbiausius programų įgyvendinimo aspektus. Mokinių mokymosi pasiekimai Bendrosiose programose aprašomi per mokinių įgyjamas bendrąsias kompetencijas ir esminius dalykų gebėjimus.
  3. Bendrosios programos apibrėžia vidurinio ugdymo turinį visos šalies švietimo sistemos lygmeniu. Jos yra vienas iš svarbiausių dokumentų, skirtų šalies švietimo sistemai valdyti. Mokyklos, vadovaudamosi Bendrosiomis programomis, formuoja mokyklos lygmens ugdymo turinį pagal atskirų mokinių grupių ir mokinių poreikius. Mokytojai, atsižvelgdami į Bendrąsias programas ir mokyklos lygmens ugdymo turinį, formuoja klases (mokinių grupes) ir mokinio lygmens ugdymo turinį taip, kad mokiniai pagal savo išgales pasiektų kuo geresnius rezultatus.
  4. Bendrosios programos atnaujintos vadovaujantis: Valstybinės švietimo strategijos 2003-2012 metų nuostatomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. 71-3216); Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853); Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. ISAK-970 (Žin., 2007, Nr. 63-2440), tikslais, principais ir prioritetais; Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-3848); Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150).
-

Pagrindinės vidurinio ugdymo turinio atnaujinimo kryptys

Pagrindinės vidurinio ugdymo turinio atnaujinimo kryptys

5. Bendrosios programos parengtos 2011-2012 mokslo metais prasidėsiančiam naujam vidurinio ugdymo raidos etapui, kai pagrindinės mokyklos mokiniai, besimokantys pagal Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrąsias programas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-3848), bus perėję į 11 klasę. Naujajame vidurinio ugdymo raidos etape laikomasi šių ugdymo turinio atnaujinimo krypčių:

5.1. užtikrinti vidurinio ugdymo turinio ir atnaujinto pradinio bei pagrindinio ugdymo turinio dermę;

5.2. labiau orientuoti ugdymo turinį į bendrųjų ir dalyko kompetencijų ugdymą;

5.3. integruoti įgytų gebėjimų taikymą į mokinių mokymąsi ir sieti ugdymą su gyvenimo aktualijomis;

5.4. atsisakyti aktualumą praradusių žinių ir įtraukti į ugdymo turinį būtiniausias naujas žinias, svarbias šiandienos ir ateities visuomenės gyvenimui;

5.4. tiksliau apibrėžti ugdymo turinio apimtį siekiant išvengti perkrovimo, galinčio pakenkti geriems mokinių ugdymo rezultatams;

5.6. didinant ugdymo turinio lankstumą suteikti mokyklų bendruomenėms daugiau laisvės kurti mokyklos lygmens ugdymo turinį;

5.7. suteikti ugdymo turiniui naują konceptualiai pagrįstą struktūrą ir išplėsti mokytojų galimybes prieiti prie bendros nuomonės šiuolaikinio ugdymo planavimo, mokymo ir mokymosi metodų taikymo ir mokinių pasiekimų vertinimo klausimais.

6. Siekiant užtikrinti vidurinio ugdymo turinio ir atnaujinto pradinio bei pagrindinio ugdymo turinio dermę, Bendrosiose programose:

6.1. skirsnyje „Mokinių pasiekimai“, atsižvelgiant į pagrindinio ugdymo bendrųjų programų pokyčius, pakoreguoti laukiami mokinių mokymosi pasiekimai;

6.2. skirsnyje „Turinio apimtis“ įrašyta naujų temų, kurios buvo išbrauktos pagrindinio ugdymo bendrosiose programose, arba išplėstos temos, kurios buvo susiaurintos pagrindinio ugdymo bendrosiose programose.

7. Siekiant labiau orientuoti ugdymo turinį į bendrųjų ir dalyko kompetencijų ugdymą, Bendrosiose programose:

7.1. ypač pabrėžiami laukiami mokymosi pasiekimai, aprašomi kompetencijų terminais;

7.2. aprašomos (10 priede „Bendrųjų kompetencijų ugdymas“) bendrosios kompetencijos, kurias būtina integruoti į visų dalykų mokymą;

7.3. orientuojamasi į ugdymo procesą, skatinantį mokinį įsitraukti į aktyvų ir sąmoningą mokymąsi;

7.4. kompetencijos detalizuojamos ir aprašomos kaip trijų neatsiejamai susijusių sudedamųjų dalių - nuostatų, gebėjimų, žinių ir supratimo - visuma. Tuo siekiama parodyti, kad mokiniui nepakanka žinoti faktus, taisykles ar apibrėžtis. Perimamas tam tikros srities

žinias mokinyms turi gerai perprasti, suvokti jų esmę, gebėti taikyti naujose situacijose. Mokinys turėtų elgtis ir veikti pagal atitinkamas nuostatas;

7.5. aprašomi metodiniai kiekvieno dalyko programos įgyvendinimo ypatumai - integravimo galimybės, ugdymo gairės, mokymosi aplinka. Aprašant šiuos ypatumus pabrėžiama, kad mokinys kompetenciją gali išsiugdyti tik pats sąmoningai ir aktyviai mokydamasis, o mokytojo pareiga - jį orientuoti ir jam padėti. Su programų įgyvendinimu susiję metodiniai Bendrųjų programų teiginiai neprivalomi, jie yra rekomendacinio pobūdžio ir atskleidžia praktiškai išbandytus ir mokliškai pagrįstus norimų ugdymo rezultatų siekimo būdus, grindžiamus aktyviu mokinių tarpusaviu, taip pat mokinių ir mokytojo bendradarbiavimu. Konkrečius mokymo(si) ir vertinimo metodus, mokymosi veiklas ir užduotis mokytojas parenka pats, siekdamas geriausių galimų mokinių mokymosi rezultatų ir atsižvelgdamas į mokinių pasirengimą, poreikius, mokymosi patirtį, savo kompetenciją ir turimas priemones;

7.6. siekiant padėti mokytojui tikslingai atrinkti ir racionaliai apriboti dalykų turinį, skirsnyje „Turinio apimtis“ nurodomos esminės, būtiniausios dalyko žinios, reikalingos numatytiems rezultatams pasiekti. Sumažinus dalyko žinių apimtį, sudarytos sąlygos daugiau laiko skirti geresniam dalyko supratimui įtvirtinti, gebėjimams ir nuostatoms ugdyti, ugdymui individualizuoti.

8. Siekiant integruoti įgytų gebėjimų taikymą į mokinių mokymąsi ir sieti mokymąsi su gyvenimo aktualijomis, Bendrosiose programose:

8.1. dalyko bendrosios programos skirsnyje „Integravimo galimybės“ aptariamos dalyko turinio vidinio ir išorinio integravimo galimybės;

8.2. skirsnyje „Mokinių pasiekimai“ papildomai nurodomos nuostatos, gebėjimai, žinios ir supratimas, reikalingi dalyko žinioms ir gebėjimams taikyti mokantis kitų dalykų ir gyvenime;

8.3. dalyko bendrojoje programoje aprašomi esminiai dalyko gebėjimai, susiję ne tik su dalyko kompetencijos, bet ir su tam dalykui būdingiausių bendrųjų kompetencijų ugdymu.

9. Siekiant atsisakyti aktualumą praradusių žinių ir įtraukti į ugdymo turinį būtiniausias naujas žinias, peržiūrėta Bendrųjų programų dalykų tematika. Kiekvieno dalyko bendrosios programos skirsnyje „Turinio apimtis“ papildomai tikslinamos ir aiškinamos dalyko kurso (bendrojo ar išplėstinio) aprėpiamo turinio ribos.

10. Siekiant išvengti geriems ugdymo rezultatams galinčio pakenkti mokinių perkrovimo, pakoreguotos gebėjimus ir žinias aprašančios bendrųjų programų formuluotės. Aiškiau suformuluoti tie Bendrųjų programų teiginiai, kurie praktiniame darbe mokytojų neretai suprantami skirtingai ir kurių pernelyg platus interpretavimas galėtų prisidėti prie mokinių mokymosi krūvio didėjimo.

11. Didinant ugdymo turinio lankstumą, bendrosios programos pertvarkytos taip, kad būtų galima mokyklos ir klasės lygmeniu labiau individualizuoti ugdymą, didinti pasirinkimo galimybes ir atsižvelgti į skirtingus mokinių poreikius, lengviau suskirstyti dalyko mokymo programą į atskirus blokus ir modulius pagal specifinius konkrečios mokyklos ir mokinių grupės poreikius:

11.1. atsisakyta labai detalaus dalyko turinio išdėstymo pagal temas;

11.2. mokinių pasiekimai (žinios ir supratimas, gebėjimai, nuostatos) aprašomi ne vieneriems metams, o dvejų metų koncentrai (11-12 klasėms), - taip mokytojams atsiveria galimybė lanksčiau planuoti ugdymą;

11.3. Bendrosiose programose labiau orientuojamasi į laukiamus mokymosi pasiekimus;

11.4. parengta daugiau pasirenkamųjų kursų ir modulių įvairių polinkių ir poreikių mokiniams;

11.5 kiekvieno dalyko kurso programoje lentelė pateikiama apibendrinti patenkinamo, pagrindinio ir aukštesniojo pasiekimų lygių požymių aprašai padės individualizuoti ugdymo uždavinius skirtingų gebėjimų ir poreikių mokiniams.

12. Siekiant suteikti ugdymo turiniui konceptualiai pagrįstą struktūrą ir išplėsti mokytojų galimybes priėti prie bendros nuomonės šiuolaikinio ugdymo planavimo, mokymo ir mokymosi metodų taikymo ir mokinių pasiekimų vertinimo klausimais, dalykų bendrosiose programose:

12.1. labiau remiamasi mokymosi, o ne dalyko logika;

12.2. skirsnyje „Dalyko struktūra“ aprašoma dalyko kompetencijos struktūra;

12.3. nuodugniai aprašomos ugdomų kompetencijų pagrindą sudarančios nuostatos ir gebėjimai;

12.4. skirsnyje „Programos įgyvendinimas“ išvardijamos ir trumpai aptariamos rekomenduojamos mokymo(si) metodikos, mokymo(si) aplinkos naujovės.

13. Vidurinio ugdymo turinio pokyčiai turi vykti palengva, pagal švietimo sistemos ir švietimo dalyvių pasirėngimą. Brandos egzaminų pokyčiai negali vykti atskirai nuo ugdymo turinio kaitos ir turi atitikti realiai įvykusius ugdymo turinio pokyčius.

Bendrujų programų turinio atrankos principai

Bendrujų programų turinio atrankos principai

14. Bendrosios programos buvo rengiamos vadovaujantis šiais ugdymo turinio atrankos principais:

14.1. aktualumo visuomenei ir mokiniui. Ugdymo turinys turi padėti mokiniui pažinti save ir kitus, rasti atsakymus į esminius žmogaus gyvenimo klausimus, perimti kultūros ir žinojimo pagrindus. Ugdymo turinys turi skatinti mokinius apmąstyti savo šalies ir pasaulio kultūros paveldo įvairovę, visuotines vertybes, jų išsaugojimo ir puoselėjimo būtinybę, ugdytis pagarbą savo šalies kultūrai ir tolerantišką požiūrį į fizinius, religinius, socialinius, kultūrinius žmonių skirtumus. Jis turi padėti mokiniui tapti aktyviu piliečiu, mąstančiu, kūrybingu visuomenės nariu, pasirengusiu mokytis visą gyvenimą, tobulėti pačiam ir prisidėti prie visuomenės tobulėjimo;

14.2. vertingumo tolesniam mokymuisi, darbui ir saviraiškai. Ugdymo turinys turi būti vertingas ir svarbus tolesniam mokymuisi, profesinei veiklai ir saviraiškai. Visų dalykų ugdymo turinys parenkamas taip, kad būtų susijęs su mokinio, jo šeimos ir bendruomenės gyvenimu, ugdytų mokinio gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti problemas, dirbti grupėje ar komandoje, prisiimti lyderio vaidmenį, santykius su žmonėmis grįsti savitarpio supratimu, konstruktyviai spręsti konfliktus. Mokinyms, baigdamas vidurinio ugdymo programą, turėtų būti įgijęs bendrąsias ir dalykų kompetencijas, būtinas tęsti mokymąsi, įgyti profesiją, susirasti tinkamą darbą, aktyviai kūrybingai dalyvauti kultūriniame visuomenės gyvenime;

14.3. sistemiškumo ir prieinamumo. Ugdymo turinys turi padėti mokiniui įgyti kokybišką vidurinį išsilavinimą. Ugdymo turinys sudaromas laikantis įvairiaaspекčio sistemiškumo reikalavimų taip, kad mokinyms sistemingai ir nuosekliai įtvirtintų žinias, ugdytųsi gebėjimus ir nuostatas, kad būtų galima išryškinti ugdymo dalykų tarpusavio ryšį ir ryšį su gyvenimo praktika ir aktualijomis. Turi būti numatomos galimybės ugdymo turinį pritaikyti mokiniams pagal jų socialinę ir kultūrinę patirtį, lytį, mokymosi stilių, kitus individualius poreikius, užtikrinant mokinių individualių galių plėtotę;

14.4. darnaus vystymosi. Ugdymo turinys remiasi darnaus visuomenės vystymosi nuostatomis. Pabrėžiamas gamtinės aplinkos, kultūros, socialinio ir ekonominio visuomenės gyvenimo tarpusavio priklausomumas, į ateitį orientuotas kūrybingas mąstymas, aktyvus kiekvieno asmens dalyvavimas kuriant kokybišką gyvenimą sau ir ateities kartoms. Pagrindinės darnaus vystymosi temos - kultūrų, biologinė ir kraštovaizdžio įvairovė, atsakomybė už aplinkos išsaugojimą vietos ir pasaulio mastu, taika ir konfliktai, pilietiškumas, skurdo mažinimas, klimato kaita, demokratija, teisingumas, sveikata, lyčių lygybė ir kt. - integruojamos į dalykų ugdymo turinį. Siekiama darnaus vystymosi idėjų įgyvendinimą padaryti mokyklos bendruomenės gyvenimo dalimi.

Bendrųjų programų struktūra

Bendrųjų programų struktūra

15. Bendrosiose programose dalykų programos sugrupuotos pagal ugdymo sritis. Ugdymo sritį sudaro giminiški, tvirtais integraciniais ryšiais susiję mokomieji dalykai. Kaip ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos, šios bendrosios programos sugrupuotos į dešimtį ugdymo sričių:

15.1. dorinis ugdymas: etika, katalikų tikyba, ortodoksų (stačiatikių) tikyba, evangelikų liuteronų tikyba, evangelikų reformatų tikyba, karaimų tikyba, judėjų tikybos pažintinė programa (1 priedas);

15.2. kalbos: lietuvių kalba ir literatūra, kitos gimtosios kalbos, lietuvių gestų kalba, lietuvių kalba kurtiesiems ir neprigirdintiesiems, užsienio kalbos, užsienio kalba kurtiesiems ir neprigirdintiesiems (2 priedas);

15.3. matematika (3 priedas);

15.4. gamtamokslinis ugdymas: biologija, chemija, fizika, integruotas gamtos mokslų kursas (4 priedas);

15.5. socialinis ugdymas: istorija, geografija, integruotas istorijos ir geografijos kursas, teisė, religijotyra, filosofija, ekonomika ir verslumas, psichologija (5 priedas);

15.6. meninis ugdymas: dailė, muzika, šokis, teatras (6 priedas); meninio ugdymo sričiai taip pat priklauso grafinis dizainas, filmų kūrimas, fotografija, kompiuterinės muzikos technologijos (šias programas galima rasti internete adresu:

<http://www.smm.lt/ugdymas/docs/programos/KINO%20IR%20VAIZDUOJAMOJO%20MENO.pdf>,

<http://www.smm.lt/ugdymas/docs/programos/KOMPIUTERINES%20MUZIKOS%20TECHNOLOGIJOS.pdf>,

<http://www.smm.lt/ugdymas/docs/programos/GRAFINIO%20DIZAINO%20PROGRAMA.pdf> ,

<http://www.smm.lt/ugdymas/docs/programos/FOTOGRAFIJOS%20PROGRAMA.pdf>), jos yra išleistos atskiru leidiniu (Vidurinio ugdymo bendrosios programos: Pasirenkamosios menų programos ir metodinės rekomendacijos, Vilnius: ŠAC, 2007);

15.7. informacinės technologijos (7 priedas);

15.8. technologijos (8 priedas);

15.9. kūno kultūra (9 priedas);

15.10. bendrųjų kompetencijų ugdymas (10 priedas).

16. Kiekvieno dalyko bendrojoje programoje keliami dalyko mokymosi tikslai, uždaviniai ir paaiškinama dalyko struktūra. Programos skirsnyje „Programos įgyvendinimas“ aptariamos ugdymo turinio integravimo galimybės, ugdymo gairės, mokymosi aplinka. Atskirame programos skirsnyje lentelėje nurodomi laukiami mokinių pasiekimai (nuostatos, gebėjimai, žinios ir supratimas), patikslinama turinio apimtis ir bendrais bruožais aptariamas vertinimas pagal nurodomus patenkinamo, pagrindinio ir aukštesniojo pasiekimų lygio požymius.

17. Daugumos dalykų bendrosiose programose skiriami dalyko bendrasis ir išplėstinis kursas ir moduliai, kuriuos mokiniai gali rinktis nustatyta tvarka.

Vidurinio ugdymo paskirtis, tikslas ir laukiami rezultatai

Vidurinio ugdymo paskirtis, tikslas ir laukiami rezultatai

18. Vidurinio ugdymo paskirtis - padėti asmeniui įgyti bendrąjį dalykinį, sociokultūrinį, technologinį raštingumą, pasiekti dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, įgyti profesinės kompetencijos pradmenis.

19. Tikslas - brandinti dvasines, intelektines ir fizines asmens galias, ugdyti aktyvų, kūrybingą, atsakingą pilietį, įgijusį bendrąsias ir kiekvieno dalyko kompetencijas, būtinas sėkmingai socialinei integracijai, profesinei veiklai ir mokymuisi visą gyvenimą.

20. Laukiami vidurinio ugdymo rezultatai. Mokinys, įgijęs vidurinį išsilavinimą, yra:

20.1. pozityviai nusiteikęs - teigiamai save vertina, yra atsakingas, patikimas, iniciatyvus, kūrybingas, renkasi saugų ir sveiką gyvenimo būdą, siekia pozityvių rezultatų;

20.2. bendraujantis ir bendradarbiaujantis - konstruktyviai veikia siekdamas bendrų tikslų, kuria ir palaiko gerus santykius su aplinkiniais;

20.3. pasirengęs mokytis visą gyvenimą - yra įgijęs būtiniausias kompetencijas, kritiškai mąsto, siekia žinių ir kūrybingai jas taiko sprenddamas problemas;

20.4. aktyvus visuomenės narys - noriai dalyvauja bendruomenės ir visuomenės gyvenime, prisideda prie Lietuvos, Europos ir pasaulio kultūros procesų, gamtinės aplinkos puoselėjimo, socialinės ir ekonominės gerovės kūrimo.

21. Baigęs vidurinio ugdymo programą mokinys yra įgijęs bendrąsias kompetencijas:

21.1. mokėjimo mokytis. Jaučiasi atsakingas už savo mokymąsi, geba save motyvuoti, planuoti mokymąsi, rinktis ir taikyti tinkamas mokymosi strategijas, įsivertinęs sėkmę gerinti savo mokymąsi;

21.2. komunikavimo. Supranta komunikavimo svarbą ir moka, atsižvelgdamas į kontekstą ir komunikavimo situaciją, veiksmingai komunikuoti kalbinėmis ir nekalbinėmis priemonėmis;

21.3. pažinimo. Siekia įgyti žinių, ieško tiesos, geba konstruktyviai spręsti problemas, kritiškai mąsto, geriau pažįsta tikrovę taikydamas tyrimų metodus;

21.4. socialinę pilietinę. Sąžiningas, atsakingas, gerbia ir toleruoja kitus, aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime, veikia kitų labui, vadovaujasi demokratijos vertybėmis. Myli tėvynę, vertina šalies ir pasaulio paveldą, rūpinasi kitų ir aplinkos saugumu;

21.5. iniciatyvumo ir kūrybingumo. Nusiteikia ir susitelkia kūrybiniais ieškojimams, skatina kitus kūrybingai, nestandartiškai mąstyti, kritiškai priima kitų keliamas idėjas, geba jomis pasinaudoti. Prisiima atsakomybę už rezultatus, gerbia autorių teises;

21.6. asmeninę. Pozityviai mąsto, garbingai ir sąžiningai veikia, geba įveikti sunkumus ir atsakingai kuria savo gyvenimą;

21.7. kultūrinę. Yra sąmoningas, atsakingas ir kūrybingas kultūros procesų dalyvis, puoselėjantis artimiausios aplinkos, šalies tautinę ir demokratinę kultūrą, pasaulio paveldą.

22. Baigęs vidurinio ugdymo programą mokinys yra įgijęs gyvenimui, tolesniam mokymuisi ir darbui būtinus esminių kiekvieno dalyko kompetencijų pagrindus. Detaliau kiekvieno dalyko kompetencija aprašoma atitinkamo dalyko bendrojoje programoje (1-9 priedai).

Svarbiausi ugdymo proceso ypatumai

Svarbiausi ugdymo proceso ypatumai

23. Dirbant pagal platesnius nei ligi šiol ugdymo tikslus keliančias Bendrąsias programas, orientuojamasi į daugiau mokymosi galimybių teikiantį ugdymo procesą:

23.1. ugdymas grindžiamas aktyviu mokinių mokymusi. Mokytojai taiko aktyviojo mokymo(si) metodus, mokiniai įsitraukia į aktyvų ir sąmoningą mokymąsi. Mokytojai skatina mokinius savarankiškai mąstyti, spręsti problemas, aktyviai interpretuoti mokomąją medžiagą, mokytis iš patirties, taikyti įgytas žinias ir gebėjimus;

23.2. ugdymas individualizuojamas. Mokytojai mokymo metodus ir mokymosi veiklą parenka ir organizuoja taip, kad mokymas atitiktų mokinių patirtį, gebėjimus, polinkius, poreikius, mokymosi stilių, pasirengimą mokytis, turimus išteklius ir priemones, emocinį klasės klimatą. Mokykla siūlo mokiniui rinktis jo poreikius atitinkančias mokymosi galimybes, prasmingas ir naudingas tolesniam gyvenimui;

23.3. ypač daug dėmesio skiriama mokymosi strategijoms. Mokiniai išmoksta tikslingai taikyti šiuolaikines mokymosi strategijas pageidaujamiems gebėjimams ir kompetencijoms ugdytis;

23.4. ugdymas integruojamas. Tinkama ugdymo turinio integracija teikia daugiau galimybių priartinti mokymąsi prie gyvenimo, parinkti užduotis pagal mokinių poreikius, polinkius ir galias, vengti kartojimosi ir pernelyg didelio mokymosi krūvio. Daugiausiai galimybių ir didžiausią prasmę ugdymo integracijai teikia bendrųjų mokinio kompetencijų ugdymas per visų dalykų pamokas;

23.5. mokinių mokymosi rezultatų vertinimas padeda mokytis. Mokiniai žino svarbiausius mokymosi tikslus ir rezultatų vertinimo kriterijus. Jie laiku gauna mokytis padedančią grįžtamąją vertinimo informaciją. Mokiniai mokomi įsivertinti ir pagal pasiektus rezultatus kelti tolesnio mokymosi tikslus, planuoti mokymąsi;

23.6. kuriama kompetencijoms formuoti palanki mokymosi aplinka. Mokiniai mokosi pritaikytose erdvėse, gali naudotis ugdymo tikslus ir uždavinius atitinkančiomis mokymosi priemonėmis ir technologijomis. Jų mokymosi laikas racionaliai paskirstytas. Mokiniai jaučiasi fiziškai, emociškai ir intelektualiai saugūs. Patiriantieji mokymosi sunkumų laiku gauna pagalbą. Mokiniai mokosi aktyviai bendradarbiaudami tarpusavyje ir su mokytoju, bendraudami su kitais žmonėmis, susipažįsta su įvairiomis idėjomis, daiktais, įvairia aplinka, technologijomis.

24. Mokykloje susitariama dėl ugdymo turinio planavimo. Planuoti reikėtų lanksčiai, kad planai būtų nesunkiai keičiami atsižvelgiant į mokinių daromą pažangą, motyvaciją, mokymosi tempą ir mokyklos galimybes:

24.1. ilgalaikiuose planuose rekomenduojama pagal Bendrąsias programas numatyti svarbiausius planuojamus laikotarpius, mokinių mokymosi pažangą ir pasiekimus, atsižvelgiant į mokinių poreikius ir mokyklos ugdymo tikslus;

24.2. trumpalaikiuose planuose rekomenduojama numatyti į konkrečius mokinių pasiekimus orientuotą mokymo ir mokymosi seką, vertinimą, projektus, išvykas, susitikimus ir kt.;

24.3. mokytojai, ypač dirbantys toje pačioje klasėje, planus derina tarp savęs tardamiesi dėl: ugdymo turinio pritaikymo mokinių poreikiams, vertinimo, tarpdalykinių ryšių, bendrųjų kompetencijų integravimo, projektinių darbų, tvarkaraščio ir kt. Rekomenduojama su mokiniais aptarti mokymosi uždavinius, mokymosi veiklas ir vertinimo kriterijus ir su planais supažindinti tėvus (globėjus, rūpintojus).

Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas

Specialiųjų poreikių mokinių ugdymas

25. Specialiųjų poreikių mokinių ugdymo turinys formuojamas vadovaujantis valstybės apibrėžtu ugdymo turiniu ir atsižvelgiant į individualias pagalbos ir paslaugų reikmes ugdymo procese, atsirandančias dėl asmens įgimtų ar įgytų sutrikimų ar (ir) nepalankių aplinkos veiksnių.

26. Specialiųjų poreikių asmenų ugdymas grindžiamas ugdymo individualizavimo principu: individualaus ugdymo plano sudarymas, mokymo(si) metodų ir veiklos parinkimas siekiant, kad mokinys, turintis specialiųjų poreikių, įgytų bendrąjį dalyko, socialinį kultūrinį, technologinį raštingumą, pasiektų dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, baigtų vidurinio ugdymo programą, išlaikytų brandos egzaminus ir įgytų vidurinį išsilavinimą.

27. Jeigu, nepaisant teiktos pagalbos ir paslaugų, specialiųjų poreikių mokinys nepasiekia dalyko bendrojo kurso programoje numatyto patenkinamo pasiekimų lygio, tai bendrojo kurso programa mokiniui taikoma individualiai, o mokinio pasiekimai ir pažanga vertinami pagal jo gebėjimams individualiai pritaikytos (adaptuotos) programos numatytus pasiekimus.

Baigiamosios nuostatos

Baigiamosios nuostatos

28. Vadovaujantis Bendrosiomis programomis rengiamos Brandos egzaminų programos, mokinių pasiekimų patikrinimų užduotys, vadovėliai ir kitos mokymo ir mokymosi priemonės, mokytojų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo programos, kiti ugdymo turinį reglamentuojantys teisės aktai.
